

POLITICILE UNIUNII EUROPENE

UE numara 27 de state membre si 450 milioane de locuitori.

In UE nu exista majoritate ci numai minoritati.

Politicele comune raspund si unui principiu fundamental al constructiei europene, acela al solidaritatii si coeziunii. Existenta politicilor comune confera unitate UE pentru ca demonstreaza acceptarea cedarii unei parti a suveranitatii statelor membre catre institutiile europene.

Competentele UE

In conformitate cu tratatul de la Lisabona, delimitarea competentelor UE se bazeaza pe principiul atribuirii.

Utilizarea competentelor Uniunii este condusa de principiile subsidiaritatii si proportionalitatii:

UE actioneaza in limitele competentelor conferite de statele membre prin tratate conform unor **principii**:

- **conform principiului atribuirii**, UE actioneaza in limitele competentelor conferite ei de catre statele membre prin tratate pentru atingerea obiectivelor stabilite;

-**conform principiului subsidiaritatii**, in domeniile care nu se incadreaza in competenta sa exclusiva, Uniunea actioneaza numai daca si in masura in care obiectivele actiunii vizate nu pot fi suficient realizate de catre statele membre, la nivel central, regional sau local, dar se pot realiza mai bine la nivelul UE.

-conform principiului proportionalitatii, continutul si forma actiunii Uniunii nu depasesc ceea ce este necesar pentru atingerea obiectivelor UE stabilite prin tratate.

Competenta exclusiva detine UE in urmatoarele domenii:

- uniunea vamala;
- stabilirea regulilor concurențiale necesare pentru functionarea pietei interne;
- politica monetara pentru statele care au adoptat moneda euro;
- conservarea resurselor biologice ale marii in cadrul politicii comune in domeniul pescuitului;
- politica comerciala comuna;
- pentru incheierea unui acord international, atunci cand aceasta actiune este prevazuta intr-un act legislativ al UE.

Competenta partajabila este atribuita UE in urmatoarele domenii principale:

- piata interna;
- politica sociala pentru aspectele prevazute in Constitutie;
- coeziune economica, sociala si teritoriala;
- agricultura si pescuitul, exclusiv conservarea resurselor biologice marine;
- mediu;
- protectia consumatorilor;
- transportul;

- rețelele transeuropene;
- energia;
- spațiul libertății, securității și justiției;
- problemele comune ale siguranței în materie de sănătate publică pentru aspectele definite prin Constituție.

Competența de acțiune pentru sprijinirea, coordonarea și suplimentarea

acțiunilor statelor membre se manifestă în următoarele domenii:

- protecția și ameliorarea sănătății umane;
- industria;
- cultura;
- turismul;
- educația, formarea profesională, tinerii, și sportul;
- protecția civilă;
- cooperarea administrativă.

Politica agricolă comună și dezvoltarea rurală

Politica agricolă comună a devenit prima axă a construcției comunitare și absoarbe și azi mai mult de jumătate din bugetul Comunității.

Argumente care stau la baza creării politicii agricole comune:

- activitatea agricolă nu poate fi comparată cu alte activități economice (depinde de influențe climatice și cicluri biologice);
- greutățile întâmpinate în încercările de a echilibra producția agricolă, în colaborare cu cererea constantă de hrană, ar putea duce la mari fluctuații de prețuri în cadrul UE, dacă nu ar exista măsuri de reglare a pieței;
- fără protecția corespunzătoare la granițe, variațiile de prețuri pe piață ar face să scadă prețurile comune și ar duce, astfel, la mutări de producție;
- din cauza numărului mare de regiuni mai puțin favorizate, măsurile pentru diminuarea deficiențelor structurale sunt cu atât mai necesare, în scopul menținerii nivelului de producție și a populației.
- dezvoltarea rurală a fost dintotdeauna un obiectiv important al politicii comune. 60% din populația UE locuiește în mediul rural, care reprezintă 90% din teritoriul Comunității.

La sfârșitul sec. XX problema fundamentală era că populația ocupată în agricultură a scăzut considerabil, iar participarea sa la produsul intern brut al UE se ridică la 1,7%, ea continuând să ocupe un loc important în bugetul brut al UE, deținând o pondere de 42,7% în totalul bugetului EU.

Aproximativ 8 milioane de oameni din UE sunt angajați permanent sau temporar în domeniul agricol.

Marimea medie a unei ferme în UE ajunge la 17,4 ha.

Agenda 2000 a reformulat obiectivele Politicii Agricole Comunitare (PAC) astfel:

- reducerea prețurilor și creșterea valorii plăților compensatorii;
- îmbunătățirea competitivității produselor din UE prin scăderea prețurilor;

- garantarea sigurantei si calitatii alimentelor pentru consumatori;
- imbunatatirea sistemului de productie;
- integrarea componentei de mediu in instrumentele si obiectivele politicii agricole comune;
- introducerea in cadrul PAC a unei politici complexe de dezvoltare rurala;
- simplificarea legislatiei;
- flexibilitate in domeniul alocarii sprijinului PAC in statele membre;

Politica de dezvoltare rurala

Orientarile strategice pentru dezvoltarea rurala in perioada 2007-2013:

Actiuni strategice:

- determinarea domeniilor in care utilizarea ajutorului comunitar in favoarea dezvoltarii rurale creeaza ce mai mare valoare adaugata la nivelul UE;
- stabilirea unei legaturi intre principalele prioritati ale UE;
- asigurarea coerenței cu alte politici comunitare, in particular cu deomeniul coeziunii si mediului;
- acompanierea punerii in practica a noii politici agricole comune orientate catre piata si restructurarea care va decurge din aceasta la nivelul vechilor si noilor state membre.

Politica viitoare de dezvoltare rurala pe perioada 2007-2013 se va concentra asupra a trei **aspecte cheie**:

- economia agroalimentara;
- mediul;
- populatia rurala;

Orientari strategice ale UE pentru perioada 2007-20013

- imbunatatirea competitivitatii sectorului agricol si forestier;
- imbunatatirea mediului si spatiului rural;
- imbunatatirea calitatii vietii in mediul rural si diversificarea economiei rurale;

Politica in domeniul cercetarii

Efortul mediu in domeniul cercetarii era in 1998 de :

- 1,8% din PIB in Europa;
- 2,8% din PIB in SUA ;
- 2,9% din PIB in Japonia;

Exista :

- 6 cercetatori /1000 de personae active in domeniul industrial in Europa;
- 8,7/1000 pers. active in SUA;
- 8/ 1000 pers. active in Japonia.

In 2002 la Barcelona s- a stabilit **obiectivul**: de a creste efortul de cercetare european la 3% din PIB-ul UE pana in 2010.

Obiectivele politicii in domeniul cercetarii:

- 1) crearea unor **centre europene de excelenta** prin colaborarea dintre laboratoare;
-derularea unor programe pentru sustinerea colaborarii transnationale intre centrele de cercetare , universitati si companii;
-legarea centrelor specializate din cadrul tarilor Uniunii prin retele informatice (centre virtuale de excelenta);
- 2) lansarea de **initiative tehnologice** europene;
- 3) Stimularea creativitatii cercetarii de baza prin competitia intre diferite echipe la nivel european.
- 4)**dezvoltarea infrastructurii de cercetare** de interes European;
- 5)folosirea eficienta a potentialului oferit de **retelele electronice**;
- 6)**imbunatatirea coordonarii programelor** de cercetare nationale;
- 7)relatii mai stranse intre organizatiile europene de cooperare stiintifica si tehnologica;
- 8)realizarea unor investitii private mai dinamice;
- 9)**resurse umane mai abundente** si mai mobile
-o mai mare mobilitate a cercetatorilor in Europa;
-introducerea unei dimensiuni europene in carierele stiintifice(incurajarea cercetatorilor din alte tari);
-un loc si un rol mai important pentru femei in cercetare;
-atragerea tinerilor catre cercetare si cariere in stiinta;
-transformarea Europei intr-un loc atractiv pentru cei mai buni cercetatori din UE si din alte parti ale lumii;
- 10)**cresterea rolului regiunilor in efortul de cercetare european**;
- 11) **focalizarea eforturilor Ue asupra subiectelor cheie**

Caracteristici ale spatiului european al cercetarii:

- un flux adecvat de cercetatori competenti;
- infrastructuri de cercetare de nivel international;
- instituti de cercetare excelente;
- un schimb de cunostinte eficient;
- programe si prioritati de cunostinte eficient;
- ampla deschidere a Spatiului European al Cercetarii catre lume;

Politica in domeniul concurentei

Piata relevanta are doua dimensiuni fundamentale:

- piata produsului** este cea care descrie bunurile sau serviciile;
- piata geografica** este cea care descrie localizarea producatorilor sau comerciantilor unui anumit produs.

Principalul beneficiar al unei politici in domeniul concurentei este cetateanul in tripla sa ipostaza de:

- consumator;
- participant la piata fortei de munca;
- actionar(capitalizari ridicate de piata pentru firme)

Politica in domeniul concurentei include toate masurile relevante privind concurenta pe piata, incluzand politica comerciala, politicile de reglementare, precum si masurile adoptate de catre guverne cu privire la politicile anticoncurentiale ale firmelor atat din sectorul privat cat si din cel public.

Politica in domeniul concurentei are **ca obiectiv**: crearea unei concurente reale pe piata comuna prin masuri referitoare la structurile pietei si la comportamentul actorilor acesteia.

Politica in domeniul concurentei **se concentreaza pe patru domenii de activitate**:

- eliminarea acordurilor** care au ca efect diminuarea concurentei si aparitia abuzurilor de pozitie dominanta;
- controlul fuziunilor** dintre firme(reglementari antitrust);
- liberalizarea sectoarelor economice** monopoliste
- monitorizarea ajutoarelor acordate de catre stat** (subventii pentru unele firme);

Politicile anticoncurentiale sunt de patru tipuri:

1) acordurile de restrictionare orizontala a concurentei

- cartelurile pentru import si alte aranjamente similare;
- cartelurile de export si alte aranjamente similare;
- cartelurile internationale(concurenta este limitata, preturile sunt ridicate, productia este restrictionata, pietele sunt alocate in beneficiul privat unor firme;

2) acordurile de restrictionare verticala a distributiei prin care firmele straine pot fi impiedicate sa aiba acces la retelele de distributie controlate de catre furnizorii interni;

3) abuzul de pozitie dominanta practicata pentru a mentine, acapara sau exploata o pozitie dominanta pe piata.

4) fuziunile care pot fi:

- fuziunile orizontale care comaseaza doua sau mai multe firme din acelasi mediu de afaceri sau de pe aceeasi piata geografica;
- fuziunile verticale-implica firme angajate in diferite stadii ale productiei si comercializarii din cadrul unei anumite industrii;
- fuziunile agregate -integreaza firme care opereaza in domenii necorelate.

Carta Alba (28 aprilie 1999)are propuneri de reforma cu trei obiective principale:

- 1) intarirea reglementarilor concurentiale si de aplicare riguroasa a legii concurentei;
- 2) descentralizarea efectiva prin implicarea autoritatilor si a instantelor din statele membre;
- 3) simplificarea procedurilor de aplicare si reducere a birocratiei incepand din interiorul companiilor si continuand la nivelul parteneriatului social.

Politica in domeniul educatiei si formarii profesionale

In 2002 Consiliul European de la Barcelona a subliniat:

-educatia reprezinta baza modelului social European , iar sistemele de educatie din Europa trebuie sa devina repere mondiale de calitate pana in anul 2010.

-exista o relatie directa intre **educatie si formare profesionala** si sanatate, mediu, calitatea vietii si rata criminalitatii.

Tratatul de la Maastricht (7 febr. 1992) aduce noi competente UE marind numarul domeniilor de interventie ale acesteia, iar Strategia de la Lisabona din 2006 a confirmat rolul educatiei in viitorul UE.

Obiectivele comunitare in domeniul educatiei sunt:

- dezvoltarea dimensiunii europene in educatie in special prin invatarea si difuzarea limbilor statelor membre;
- favorizarea mobilitatii studentilor si profesorilor inclusiv prin incurajarea recunoasterii academice a diplomelor si a perioadelor de studii;
- promovarea cooperarii dintre institutiile de invatamant;
- dezvoltarea schimbului de informatii si de experienta asupra chestiunilor comune sistemelor de educatie ale statelor membre;
- favorizarea schimbului de tineri si de animatori socio-educativi;
- incurajarea dezvoltarii educatiei la distanta.

Competentele UE in domeniul educatiei, formarii profesionale si tineretului se inscriu in categoria celor **de sprijin, coordonare sau completare** a actiunilor statelor membre. Statele membre pastreaza o foarte mare libertate de actiune si raman principalele responsabile fata de cetateni. In aceste domenii **nu se impune** armonizarea legislatiei nationale cu acquis-ul comunitar.

Nu se urmareste realizarea unei politici comune in domeniul educatiei si formarii profesionale, **ci pastrarea diversitatii si specificului fiecarei tari.**

Principiile politicii educationale si de formare profesionala

- 1.cooperarea va avea la baza obiectivele care trebuie atinse pana in 2010 stabilite in cadrul Consiliului European de la Lisabona;
- 2.masurile vor fi voluntare si stabilite in principal prin cooperarea de la nivelurile inferioare catre cele superioare, de jos in sus;
3. initiativele se vor axa pe nevoile cetatenilor si ale organizatiilor beneficiare;
- 4.cooperarea integratoare presupune implicarea statelor membre , a Comisiei Europene si a statelor candidate.

Principiul de baza este acela al respectarii diversitatii culturale si lingvistice.

Programe derulate in perioada 2000-2006;

- Socrates;
- Tempus;
- Leonardo da Vinci
- Tinetet II

1. programul Socrates cu scopul de a promova o Europa a cunoasterii si de a incuraja invatarea pe parcursul intregii vietii.

Acest program a fost implementat cu ajutorul unor **subprograme:**

- Comenius** care a avut in vedere educatia in scolile primare si secundare;
- Erasmus** destinat invatamantului superior cu scopul de a incuraja mobilitatea studentilor si a profesorilor
- Grundtving** adresat educatiei adultilor si altor forme de educatie decat cea formala.;
- Lingua-** cu scop de invatare a limbilor straine;
- Minerva-**utilizarea tehnologiilor informatice si de comunicare in educatie.

2. Tempus a fost un program care sprijinea modernizarea invatamntului superior in Europa de Est, Asia Centrala, Vestul Balcanilor si regiunea mediteraniana.

3. Leonardo da Vinci a contribuit la crearea unei arii educationale europene prin promovarea invatarii pe parcursul intregii vietii.

4. Tinerat II cu scop:sprijinirea actiunilor tinerilor, dar si incurajarea dezbatelor dintre statele membre pentru dezvoltarea unei politici in domeniul tineretului.

Actualele programe ale UE in domeniul educatiei, formarii profesionale si tineretului.

1. Erasmus Mundus al carui obiectiv il constituie cresterea calitatii si atractivitatii invatamantului superior european prin intarirea cooperarii cu terte tari, in vederea imbunatatirii dezvoltarii resurselor umane si promovarii dialogului si intelegerii intre popoare si culturi.

2. Invatarea pe parcursul intregii vietii

Obiectivul general al programului:de a contribui la dezvoltarea Comunitatii, transformand-o intr-o societate avansata, bazata pe cunoastere.

Programul cuprinde 4 programe sectoriale:

- Comenius-pentru invatamantul preuniversitar;
- Erasmus-pentru invatamntul superior;
- Leonardo da Vinci pentru formare profesionala;**
- Grundtving-privind educatia pentru adulti**

Aceste programe sunt completate de **un program transversal** care se concentreaza pe politica de cooperare, limbi straine, tehnologia informatiei si a comunicarii si diseminarea si utilizarea resurselor.

Programul Jean Monnet este o componenta a Programului Integrat si trateaza domeniul integrarii europene, asigura suportul necesar institutiilor si asociatiilor care activeaza in domeniul educatiei si al formarii profesionale la nivel european.

Prioritatile UE in domeniul educatiei si formarii profesionale

1.Modernizarea educatiei si formarii profesionale (cetateii trebuie sa-si actualizeze

continuu cunostintele, aptitudinile si competentele, cu ajutorul invatamantului pe tot parcursul vietii(Lifelong Learning);

2.Prioritatile reformei Procesului Bologna - care are in vedere reforme necesare pentru a face educatia din invatamantul superior mai compatibila, comparabila, competitiva si mai atractiva pentru cetatenii europeni si cei de pe alte continente.

S-au identificat 3 mari reforme in domeniu:

- reforma curriculara:sistemul cu trei cicluri, dezvoltarea competentelor prin invatare , recunoasterea diplomelor, mobilitate;
- reforma fondurilor:diversificarea veniturilor universitare:taxe scolare, granturi, si imprmuturi, fonduri europene;
- reforma guvernamentala:autonomia universitatilor, parteneriate strategice;

Liniiile directe de la Bologna au avut in vedere:

- adoptarea unui sistem compatibil privind diplomele;
- adoptarea unui sistem bazat pe trei niveluri(ciclul I-licenta, ciclul II-masterat, ciclul III-doctorat);
- stabilirea unui sistem de credite transferabile;
- promovarea mobilitatii academice a studentilor, profesorilor, cercetatorilor;
- promovarea cooperarii europene in asigurarea calitatii;
- promovarea dimensiunii europene;

3.Prioritati permnente in domeniul educatiei si formarii profesionale

- invatarea limbilor starine;
- accesul la educatie (imigranti,copii de etnir rroma);
- integrarea tehnologiilor informatice si de comunicatie in educatie;

4.Educatie si formare profesionala 2010. Strategia Lisabona isi propune ca Europa sa devina cea mai diamica si competitiva economie din lume, bazata pe cunoastere, capabila de dezvoltare durabila, oferind locuri de munca mai multe si mai bune si o mai mare coeziune sociala.

Indicatorii si bunele practici vor fi structurati pe opt domenii cheie ale strategiei:

- a face din conceptul “invatarea pe parcursul intregii vietii” o realitate;
- imbunatatire echitatii in educatie si formare profesionala;
- promovarea eficientei in educatie si formare profesionala;
- competentele de baza ale tinerilor(limba materna, lb.straine, cunostinte matematice, tehnologie, competente digitale interpersonale, interculturale si sociale, civice);
- modernizarea educatiei in scoli:managementiul scolar, dezvoltarea profesionala a profesorilor;
- modernizarea educatiei si a invatamntului profesional;
- modernizarea invatamantului superior:
- cel putin un semetru in strinatate pentru studenti;
- cresterea nr. de absolventi de matematica, stiinte si tehnologii;
- angajabilitatea care foloseste indicatori ca:
- accesul populatiei la educatie,

- aptitudinile adultilor
- rata profitului educatiei si formarii profesionale

Politica in domeniul energiei

In cele 27 de state exista o mare diversitate de abordare a politicilor energiei, de la cel centralizat(francez), pana la cel liberal(englez)sau cel grecesc care are o problema de interconectare cu cel al UE.

Politica energetica a UE se bazeaza pe urmatoarele **directii generale:**

- reglementarea in scopul concurentei-adica liberalizarea pietei energiei
- integrarea pietelor energiei-interconectarea sistemelor nationale de transport;
- siguranta alimentarii cu energie;
- utilizarea eficienta a energiei;-
- protectia mediului-reducerea ploilor acide si a emisiilor de gaze prin cresterea ponderii energiilor nepoluante.

La 8 martie 2006 Comisia Europeana a adoptata o Carta verde intitulata : Strategia europeana pentru o energie sigura, competitiva si durabila prin care se urmareste atingerea a **trei obiective:**

- dezvoltarea durabila;
- competitivitatea;
- securitatea aprovizionarii;

Principalele resurse si tipuri de energie

Carbunele este o resursa energetica cu o contributie majora la siguranta in alimentare cu energie, dar are un impact negativ asupra mediului datorita emisiilor de gaze cu efect de sera degajate in procesul de productie al energiei.

Petrolul este o resursa a carei utilizare in scopuri energetice si de transport implica probleme de mediu, cum ar fi poluarea aerului si a apei.

Legislatia comunitara se concentreaza asupra aspectelor privind:

- stocurile;
- impozitarea;
- protectia mediului.

Gazul natural. Utilizarea gazului natural are un impact negativ asupra mediului (particule, fum, ploi acide, gaze cu efect de sera).

Reglementarile UE au avut in vedere:

- piata interna a gazului si a energiei electrice;
- transparenta preturilor la gaz natural si electricitate pentru consumatorii industriali.

Energia electrica.

In anul 1996 s-a emis o directiva numita **piata interna a energiei**, care avea urmatoarele obiective:

- siguranta alimentarii cu energie;
- stimularea concurentei;
- protectia mediului.

In anul 2003 o alta directiva reglementa:

-concurenta si deschiderea prin care se introduce concurenta in activitatea de productie si de furnizare;

-accesul liber la retea prin care se prevedea ca atat producatorii cat si consumatorii trebuie sa beneficieze de accesul nediscriminatoriu la retele;

-autoritatile de reglementare sunt entitati specifice si independente atat fata de guvern, cat si fata de industria de profil;

-separarea activitatii de transport si distributie de activitatea de productie si furnizare pentru a preveni subventionarea incrucisata a activitatilor concurentiale.

-consumatorii "captivi" si consumatorii "eligibili". Cei captivi sunt cei repartizati unui furnizor si achizitioneaza energia la un tarif reglementat, iar cei eligibili sunt liberi sa-si aleaga furnizorul si negociaza pretul energiei.

Energia termica.

Principalele acte legislative reglementeaza:

-performanta instalatiilor de incalzire in cladirile cu alta destinatie decat cea industrială;

-randamentul noilor cazane de apa calda cu combustibil lichid sau gaze naturale;

-limitarea emisiilor de dioxid de carbon prin imbunatatirea eficientei energiei.

-un nou proiect de directiva care urmareste imbunatatirea eficientei energiei in cladiri cu 22 % pana in anul 2010.

Energia nucleara.

Tratatul Euratom recunoaste ca energia nucleara reprezinta o resursa esentiala pentru dezvoltarea si revigorarea industriei.

Legislatia in domeniu prevede:

-dezvoltarea unei culturi comune de securitate nucleara in cadrul UE

-supravegherea si controlul transferurilor de deseuri radioactive si combustibili nucleari uzati.

-securitatea energetica si siguranta instalatiilor.

-Programul Cadru al Comunitatii Europene a Energiei Atomice(Euratom) pentru perioada 2007-2011 vizeaza activitati de cercetare privind energia de fuziune, fuziunea nucleara si protectia impotriva radiatiilor.

Energiile verzi (regenerabile).

Prin energii verzi sau surse regenerabile se intelege:hidroenergia, energia solara, (captata cu panouri solare sau celule fotovoltaice), eoliana, geotermala, cea produsa de valuri si de marea, biomasa si chiar deseurile cu potential de valorificare energetica.

Energia verde este recunoscuta ca fiind o alternative prietenoasa , din punct de vedere al mediului, la formele de energie conventionale, conducand la reduceri de emisii de bioxid de carbon, dependenta redusa de importuri, dezvoltarea de noi industrii si crearea de noi locuri de munca.

Viitorul politicii energetice a UE

Prognoza pentru dezvoltarea diferitelor purtatori de energie:

1. Combustibili solizi. Productia de combustibili solizi in statele membre bazate pe criteriile economice nu are perspectiva. Costurile sunt de 4-5 ori mai mari decat preturile mondiale.

2. Combustibili solizi. Dependenta de import poate creste la 90 % in jurul anului 2020.

3. Gazul natural. Este necesara diversificarea geografica a alimentarii cu gaze naturale, in special alimentarea cu gaze naturale lichefiate. Sunt necesare angajamente pe termen lung cu marii furnizori, cum ar fi Rusia.

4. Energia nucleara. Viitorul energiei nucleare este nehotarat. Dezvoltarea viitoare a acesteia necesita consens politic. Energia nucleara este foarte importanta pentru independenta in alimentarea cu energie si pentru reducerea impactului negativ asupra mediului, mai ales datorita reducerii emisiilor de bioxid de carbon..

UE ar trebui sa sustina tehnologiile nucleare si, in special, noile reactoare.

Principiul 20/20/20 pana in 2020 urmareste:

- economisirea a 20% din consumul de energie previzionat pentru 2020;
- cresterea pana la 20% a surselor energetice regenerabile in totalul consumului de energie;
- cresterea, cu cel putin, pana la 10% a biocombustibililor pana in 2020;
- un angajament independent al UE de a reduce cu cel putin 20 % emisiilor de gaze cu efect de sera pana in 2020;
- realizarea unei pietei energetice interne care sa aduca beneficii in mod real si eficient pentru fiecare persoana si companie in parte.
- o mai buna integrare a politicii in domeniul energiei cu alte politici, cum ar fi politica agricola si cea comerciala.
- o mai buna cooperare internationala.